

РЕШЕНИЕ

№ 387

гр. гр. Димитровград, 04.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ДИМИТРОВГРАД в публично заседание на седми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Петър Вл. Петров

при участието на секретаря Пламена Ст. Дянкова
като разгледа докладваното от Петър Вл. Петров Гражданско дело № 20235610100694 по описа за 2023 година

1. ИЩЕЦЪТ- Х. Х. П., чрез пълномощник в исковата си молба твърди, че е страна по договор за потребителски кредит №527067 на 25.06.2018 г., сключен със „СТИК-КРЕДИТ“ АД. Моли от съда да постанови решение, с което да се признае за установено, че Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г., сключен между СТИК - КРЕДИТ АД, С ЕИК 202557159 и Х. Х. П., с ЕГН ***** е изцяло недействителен на основание чл. 22 от ЗПК. В хипотезата на евентуалност, в случай, че съдът не прецени, че целият договор е недействителен, като вземе предвид изложеното и приложените доказателства, след като се убедите в истинността на твърдените обстоятелства, моля да постановите съдебно решение, с което да признаете за установено, че следните клаузи по сключения между СТИК - КРЕДИТ АД, с ЕИК 202557159 към Х. Х. П., с ЕГН ***** Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г. са нищожност на основание чл. 20 от ЗПК и чл. 26 от ЗЗД и във връзка с това не се дължи заплащане на посочените в процесиите клаузи суми, а именно:

1.

1. Чл. 20 от Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г., съгласно който се дължи неустойка в размер на BGN 2324.64 /две хиляди триста двадесет и четири лева и шестдесет и четири стотинки/ от кредитополучателя.
2. Чл. 4, т. 1.5.7 Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г., съгласно който се дължи възнаградителна лихва в размер от 36 % /тридесет и шест процента/ или BGN 281.18 /двеста осемдесет и един лева и осемнадесет стотинки/
3. Чл. 32 от Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г., съгласно който се дължи такса за изпращане на уведомление в размер на BGN 10 /десет лева/, но не повече от BGN 120 /сто и двадесет лева/.

4. Чл. 33, ал. 4 Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г., съгласно който, в случай на неизпълнение на задължение по Договора, изправната страна може да развали договора, като при прекратяването му, неизправната страна дължи неустойка, равняваща се на 25% от общия размер на всички плащания, посочени в индивидуалния договор за паричен заем.
2. В с.з. се явява пълномощникът на ищеца, пледира в полза на основателност и доказаност на иска, моли за разноски. Представя писмена защита и списък за разноски.
3. ОТВЕТНИКЪТ - СТИК - КРЕДИТ АД в писмен отговор оспорва претенциите , като недопустими , неоснователни. Мои за разноски по делото.

Съдът намира:

Материален закон.

4. Закон за задълженията и договорите(ЗЗД)

26. (Ал. 1, изм. - ДВ, бр. 12 от 1993 г.) Нищожни са договорите, които противоречат на закона или го заобикалят, както и договорите, които накърняват добрите нрави, включително и договорите върху неоткрити наследства.

5. Закон за потребителския кредит(ЗПК)

Чл. 10. (1) (Изм. – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора.

Чл. 10а. (2) Кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита.

4) Видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит.

Чл. 19. (1) Годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

(4) (Нова – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определ. с постановление на Министерския съвет на Република България.

(5) (Нова – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, се считат за нищожни.

Чл. 22. (Доп. – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Когато не са спазени изискванията на [чл. 10, ал. 1](#), [чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20](#) и ал. 2 и [чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9](#), договорът за потребителски кредит е недействителен.

Чл. 23. Когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Чл. 33. (1) При забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата.

(2) Когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва.

ДР§ 1. По смисъла на този закон: т.1. "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси.

6. ЗАКОН за защита на потребителите(ЗЗП)

Чл. 143. (Доп. – ДВ, бр. 57 от 2015 г., изм., бр. 100 от 2019 г.) (1) Неравноправна клауза в договор, сключван с потребител, е уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя.

Чл. 146. (1) Неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално.

Чл. 147. (1) Клаузите на договорите, предлагани на потребителите, трябва да бъдат съставени по ясен и недвусмислен начин.(2) При съмнение относно смисъла на определено условие то се тълкува по благоприятен за потребителя начин.

По фактите.

7. По делото е представен като доказателство Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г. С него от една страна ответника като кредитор и от друга страна – ищеца като кредитополучател са се съгласили ищецът да получи от ответникът кредит в размер на 1200 /хиляда и двеста лева/, а той е следвало да ги възстанови ведно с възнаградителна лихва. Съгласно чл. 1.5.8. годишен лихвен процент на заема от 36% /тридесет и шест процента/, а годишният процент на разходите е 49.32% /четиридесет и девет цяло и тридесет и два процента/. Уговореният, съгласно чл. 1.5.2 срок на договора между страните е 12 месеца.
8. Договорът е написан в шрифт Verdana с размер 9.5, служебно установено, без да са необходими технически познания на този съд, което не се спори от страните.
9. В 6 от Договора е уговорено заемът да бъде обезпечен с поръчител, отговарящ на следните условия: да има не по - малък минимален осигурителен доход от BGN 1500 /хиляда и петстотин лева/, да е навършил 21 /двадесет и една/ години, да

няма записи в ЦКР относно просрочил, да има валидно трудово правоотношение през последните 6 /шест/ месеца, да не е поръчител по друг съществуващ кредит в друга банка или небанкова финансова институция и да не е кредитополучател по друг кредит към „Стик- Кредит“ АД. В случай на неизпълнение от страна на кредитополучателя на условията, същият дължи неустойка на кредитора в размер на BGN 2127.96 /две хиляди сто двадесет и седем лева и деветдесет и шест стотинки/, която се начислява пропорционално към всяка вноска по кредита..

10. Назначена е съдебно счетоводна експертиза, в отговор на поставената му задача вещото лице дава заключение, според което:
1. Констатирани са разлики в няколко параметри по договор и реално сключени: изплатени суми 1446,60 лв. / в договора 1481,18 лв.; изплатени лихви 246,60 лв. / в договора 281,18 лв; ГПР- 42,56 % / в договора 49,32 %. Разликата в ГПР идва от начислената в повече в Договора договорна лихва / 34,58 лв. /.
  2. Ако бъде включена неустойката по договора, същата се начислява и изплаща месечно, поради което би следвало да се посочи като други месечни вноски в кредитния калкулатор. Така параметрите са при Размер на кредита - 1200,00 лв.
- срок на кредита в месеци - 12 м.
  - годишна лихва - 36 %
  - др. месечни такси - 70,29 лв. / 843,46 : 12 м. /
  - изплатена сума по кредита - 2290,08 лв. / в договора - 2324,64 лв. /
  - -лихви - 246,60 л в. / в договора 281,18 лв. /
  - изплатени такси - 843,48 лв. / в договора 843,46 /
  - ГПР - 276,36 %
11. В с.з. вещото лице устно поддържа това заключение, като твърди, че лихвата е неправилно отразена в договора, по кредитен калкулатор е по- ниска сума. Ако ищеца не е финансово образован, то не би могъл да разбере точно условията по договора
12. Останалите доказателства по делото не се обсъждат от съда, защото това се явява не необходимо.

По процеса.

13. Исковата молба е предявена пред компетентен съд.
14. Имаме иск за недействителност/ нищожност, който има своето основание в специалният закон- чл. 22 от ЗПК, като недействителността се твърди като следваща от различни противоречия, включени изрично в тази норма- чл.19, ал.1 и ал.2 ; чл. 10, ал.1 от ЗПК; допълнително – на основание чл. 26, ал.1 от ЗЗД и чл. 145 от ЗЗП.
15. Безспорно е, че между страните е възникнало правоотношение с предмет предоставяне на потребителски кредит от ответното дружество на ищеца. Процесният договор като страни, предмет и съдържание попада под обхвата на ЗПК. Ищецът като страна по същият има правният интерес по съдебен ред да обяви целият договор, или отделни негови клаузи за нищожни, за да предотврати за в бъдеще евентуалното им негативно за нея проявление. Така искът е допустим.
16. Имаме обективно съединени искове освен горният главно предявен , в условията на отрицателна евентуалност- при отхвърляне на главният да се прогласи за нищожна части от този договор. Те също са допустим, съдът следва да го обсъди в поредността, заявена от ищеца, при събдяване на условията, поискани от него в исковата молба.
17. Въпросът с допустимостта на иска бе обсъден от съда в хода на производството и

в настоящото решение няма нови причини, които да променят виждането, че такива искове са допустими.

18. Съдът прие да разгледа спора по същество.

По същество.

Главен иск.

19. Спор по фактите няма, спорно е правото.
20. Главният иск е основателен.
21. Категорично не е спазено изискването за размер на шрифта от 12 пункта. В случаят- това е 9.5 пункта.
22. Не може да бъде споделено виждането на ответникът, изложено в писменият отговор, което синтезирано от съда и на достъпен език е равно на твърдение, че договорът може да бъде разчетен без затруднение, независимо от размера на шрифта, който е използван.
23. Дори и фактически това да е вярно, законът е с формално изискване, по тази причина нарушаването на формата е основание за недействителност , в контекста на чл. 22, вр.чл.10, ал.1 от ЗПК.
24. Следващото основание за недействителност , изложено в исковата молба също е вярно. Клаузите на договора, в частност- уговорената неустойка противоречи на закона и добрите нрави.
25. За този извод може да се съди, ако се разгледа инкорпорираните в чл.6 от Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г., клаузи за поръчителство , водещи при неизпълнение на неустойка, разгледано в светлината на основните уговорени параметри на договора, в контекста на общата твърдяна недействителност на целият договор.
26. Съгласно разпоредбата на [чл. 19, ал. 1 от ЗПК](#) и [§ 1, т. 1 от ДР на ЗПК](#) към "общ разход по кредита за потребителя" следва да се включи неустойката, която по начина по който е уговорена няма за цел да санкционира потребителя за неизпълнение на негово същинско задължение по кредита, а представлява допълнително възнаграждение за кредитора. Като не е сторено това, не е включена стойността на неустойката е нарушена разпоредбата на [чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК](#), не е посочена общо дължимата сума по кредита и на основание [чл. 22 ЗПК](#) договора за кредит се явява недействителен.
27. В [глава четвърта от ЗПК](#) е уредено задължение на кредитора преди сключване на договор за кредит да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл клауза, като уговорената, според която се дължи неустойка в размер на 2127.96лева при неизпълнение на задължението по чл.5 за осигуряване, в тридневен срок от датата на усвояване на заемната сума, на обезпечение чрез поръчителство на физическо лице, което отговаря на определени условия, или банкова гаранция, се намира в пряко противоречие с преследваната от закона цел. На практика подобна уговорка прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване размера на задълженията. По този начин на длъжника се вменява задължение да осигури обезпечение след като кредита е отпуснат, като ако не стори това дългът му нараства, т. е. опасността от свръхзадължнялост се увеличава. Замисълът на изискването за проверка на кредитоспособността на потребителя, както и изрично е посочено в [чл. 16 от ЗПК](#), е тя да бъде извършена преди сключването на договора, съответно тогава да се поиска обезпечение въз основа изводите от проверката и едва след предоставянето му да се сключи договора за кредит.
28. Освен това, неустойка за неизпълнение на задължение, което не е свързано пряко

с претърпени вреди (няма данни за ответника да са настъпили вреди от непредоставянето на обезпечение) е типичен пример за неустойка, която цели единствено постигането на неоснователно обогатяване, тя е нищожна, поради накърняване на добрите нрави, като уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции^[1].

29. По посочения по-горе начин се заобикаля закона – [чл. 33, ал. 1 от ЗПК](#), който текст предвижда, че при забава на потребител, кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забава. С процесната клауза за неустойка в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение – недадено обезпечение, от което обаче не произтичат вреди. Подобна неустойка всъщност обезпечава вредите от това, че вземането няма да може да бъде събрано от длъжника, но именно тези вреди се обезщетяват и чрез мораторната лихва по [чл. 33, ал. 1 от ЗПК](#). Подобно кумулиране на неустойка за забава с мораторна лихва е недопустимо
30. Непредставянето на обещани обезпечения (когато същите са били реално очаквани от кредитора), съобразно разпоредбата на [чл. 71 от ЗЗД](#), дава основание да се иска незабавно цялото задължение. В случая кредиторът променя последиците от липса на обезпечение и вместо да санкционира с предсрочна изискуемост, той начислява неустойка, чието плащане разсрочва заедно с периодичните вноски. Това навежда на извода, че нито една от страните не е имала реално намерение да се представя обезпечение или да се ползват правата на кредитора по [чл. 71 от ЗЗД](#), при непредставено обезпечение. Ако кредиторът е държал да получи обезпечение, е могъл да отложи даването на кредит, каквато е обичайната практика при предоставяне на обезпечени кредити. Дори да се приеме, че страните са допускали възможността исканите обезпечения да се предоставят и "неустойката" да не се дължи, то това плащане не се явява неустойка по смисъла на закона, а възнаграждение, дължимо под условие. Това е така, тъй като последиците от неизпълнението на "задължението" да се предостави обезпечение, не са типичните последици от договорно неизпълнение, които законът предвижда, а напротив – договорът продължава да се изпълнява по първоначално заложен погасителен план, но при по-висока цена, прикрита като неустойка.
31. По посочените причини искът следва да бъде уважен изцяло, без да е необходимо обсъждане на евентуално предявената претенция за нищожност само на клаузата за неустойка.

Разноски.

32. Уважаването на искът предпоставя и основателност на претенции за разноски.
33. Налице е списък за разноски от ищеца, където са посочени ДТ = 92.98 лв., 300 лева депозит за вещо лице и адвокатско възнаграждение по чл. 38 от ЗАДв.
34. Няма никакво значение, дали предоставената адвокатска помощ е безплатна или не. Налице има ефективно положен високо квалифициран труд, адвоката е написал искова молба и становище, макар и да не се е явил в с.з. , адекватно полага действия по защита на своя клиент.
35. Следва да се отбележи, че в случай като настоящият при оказана безплатна адвокатска помощ присъденото възнаграждение цели да възмезди положения труд от адвоката, а не представлява присъждане на разноски (по своята правна същност обезщетение) на спечелилата делото страна по [чл. 78 ГПК\[2\]](#).
36. Според съда, съобразно и обичайната сложност на този тип дела възнаграждението на адвоката следва да е в минималният размер- 400 лева по реда на чл. 7, ал.2, т.1 от Наредба 1
37. Платената ДТ и депозит за вещо лице също следва да е възложат в тежест на

ответника изцяло.
Мотивиран така, съдът

---

[1] т. 3 от Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ВКС

[2] Определение № 7 от 17.01.2022 г. на ВКС по т. д. № 339/2021 г., I т. о., ТК

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА Договор за потребителски кредит № 527067 от 25.06.2018 г. сключен между от една страна „СТИК - КРЕДИТ“ АД, вписано в Търговския регистър и регистър на ЮЛНЦ при Агенция по вписванията с ЕИК 202557159, със седалище и адрес на управление в гр. Шумен, пл. „Оборище“ № 13Б, представлявано от Изпълнителния директор Христина Миткова Тодорова, чрез адв. А. Д. - член на САК със съдебен адрес: гр. София, бул. „Васил Левски“ 70, ет. 2, ап. като кредитор и от друга Х. Х. П., с ЕГН*****, с постоянен адрес: гр. Димитровград, ул. *****, чрез Еднолично адвокатско дружество М., с ЕИК в регистър Булстат: 180814656, със съдебен адрес: гр. Стара Загора, ул. Александър Батенберг №28, ет. 5, офис 42, действащо чрез адв. М. В. М. за **НИЩОЖЕН** поради противоречие със закона.

ОСЪЖДА „СТИК - КРЕДИТ“ АД да заплати на Еднолично адвокатско дружество М., с ЕИК в регистър Булстат: 180814656, със съдебен адрес: гр. Стара Загора, ул. Александър Батенберг №28, ет. 5, офис 42, действащо чрез адв. М. В. М. направени по делото разноси от сумата в размер на 792.98 лева.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните пред ХОС.

Съдия при Районен съд – Димитровград: _____